

-Değini . Views-

Küçük Şeyler Dünyasında “Kamufle Ben”

Berna Akçağ

“İnsanları yorgun kılan hayat değil, taşıdıkları maskelerdir.” diyen Shakespeare, insanların en ağır yüklerini yüzlerinde taşıdıklarını ve gerçekliği kamufle etmeye çalıştıklarını düşünür. Modern insanın yazgısına ayna tutarak, eleştiren Shakespeare görmek istemediğimiz gerçekliğin naifliğini överken Nietzsche’nin devesi gibi yüklerinden kurtulmanın insanda yaratacağı hafifliği dile getirmiştir.

Kişilik anlamına gelen *Persona* bir nevi yüklerimiz, kişinin saklamak istediği, karakterinin yanında toplumda yer edinmek adına taktığı maskedir. Kişi her koşulda toplumdaki tepki görmemek, maddi ve manevi çıkarları doğrultusunda kendisini gizleme çabası içinde olduğundan persona modern dünyada, *ben’in* içindeki yabancıya dönüşmüştür. Böylece kendimizi tehlikelere karşı koruduğumuzu, ilişkilerimizi güvence altına aldığımızı düşünürüz. Bazı durumlarda kişi daha da ileri giderek, taktığı personanın kendisi olduğuna inanır ve personasıyla özdeşleşerek gerçekliğine yabancılaşır. Bu durumda, rolüne kendisini fazlasıyla kaptırmış insan, personasının egemenliği altında kaybolmuş, kendi gerçekliğinden kopmuştur. Hatta kişiliğini kaybetmiş küçük bir kukla haline gelmiştir diyebiliriz. Oluşan bu etki ile yeni dünyalar kurulmuş, ‘şeyler’ temelinde inşa edilen hayatlar teşhir edilir konuma gelmiştir. Yalanlar üzerine kurulan bu dünyanın içinde maskenin farkında olmak, onu çıkarmak büyük bir çaba gerektirir ve bu süreç yeniden yabancılaşmayı, dışlanmayı gerektiren bir döngüye dönüşür. Bu noktada insan, ya olduğu ya da olmak istediği kişilik olmak zorundadır ve bu çelişkiyi ya ‘*ben*’ ya da ‘*toplumdaki ben*’ olarak yaşamaktadır.

Bu süreci gözler önüne seren sinema ise bizlere yeni seçenekler sunmaktadır. Bu amaçla kendi gerçekliğinin farkında olamayan, *büyülenen ve buharlaşan* insanın gerçek kişiliğiyle tanışma fırsatı sağlayan sinema, insana toplumsal güç ilişkileri etrafındaki çelişkili hayatının içerisinde “*Ben kimim?*” sorusunu sordurmaktadır. Kafkavari bir yöntemle insanı kekeleyen bu süreç, minör bir dil ve görsellikle, yönetmenliğini Kıvanç Sezer’in yaptığı, *Küçük Şeyler* (2019) filminde oluşturduğu personalar dünyasından kovulan Onur karakteri çerçevesinde çok net bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca, toplumda yer edinme çabası içindeki insanın personasının ağırlığının farkına varmasına yol açan etkenler, Kıvanç Sezer’in mizahi ve dramatik görsel dili, Deleuze’nun yersizyurtsuzlaşma düşünceleriyle oldukça uygundur.

Bu yazımda öncelikli hedefim zihnimde soluksuz kalan birkaç düşünceme nefes aldırarak ve beyaz tavşan ile Küçük Şeyler Dünyasına dalmak ki filmin ilk sahnesiyle ormana gözleri kapalı bir şekilde bırakılan karakterimiz Onur ile doğru yerde olduğumuzun hissine kapılmaktayım.

Ağaca sarılmak, onu dinlemek, doğaya dönmek ancak bunu gözleri kapalı olarak yapmak adeta sert, değiştirilemez olan mevcut yapının köksüzleştirilmesi anlamına geliyor.

Beton yapıların içinde kendisine yabancılaşan aynı zamanda yapay bir mutluluk tutkusuyla bitmek tükenmez bir çarkın içinde insanlığından uzaklaşan "insanın" hikâyesi gözler önüne seriliyor. Çalışmayı tüketmek için var eden kapital insanın iplerini kesen ve varoluş amacına yaklaştırmaya çalışan Sezer bunu hem psikolojik hem de felsefi bir alt yapıyla izleyiciye sunuyor.

La belle indifference, aldırmazlık hastalığını tam tersine çevirerek kendine dönmenin, tanımının başlangıcı olarak tanımlayan Sezer, Antideprasan kutusunun içinden sürpriz yumurta gibi çıkan Onur'un belki de sorunlardan kaçış için taktığı personası burada düşmekte ve alıştığı personasını gerçek zanneden Onura yaşama fırsatı vermektedir.

Ve en güzeli birçok izleyiciyi nedenini düşündüren zebra...

Zebranın bu absürtlüğün içinde sadece bir ikon olduğunu düşünüyorum. Ayrıca kamuflaj açısından bir o kadar güçlü ve kendisine ait biricik desenlere sahip olan zebranın tam da Sezer'in söylemek istediği kendisine dahi yabancılaşan yersizyurtsuz kent insanına göndermesi olarak görebiliriz. Onurdaki etkisini bilinçaltına kadar hissettirirken, yankılanan "ben kimim?" sorusuna da birçok sahne de ayna görevi üstlenmektedir.

Karı-Koca, Patron-İşçi ilişkisini hiyerarşik bir bakış açısıyla anlatan Sezer parasız kalanın köşe kapmaca oynadığı bir anda intihara kadar sürüklenebileceğini belirtirken her zaman bir umut vardır düşüncesiyle yeni, saf bir dünya sunuyor beyaz yakalılara.

Film

Sezer. Kıvanç (Yönetmen). (2019). Küçük Şeyler, [Film]. Türkiye